

Hayat eve sığar

ÖRTMENİMDEN DENEMELER

T.C. İNKILAP TARİHİ ve ATATÜRKÇÜLÜK

YAZARLARIMIZ

AYHAN ÜNALAN

CÜNEYT BANAN

ENGİN DEMİRCİ

HÜLYA KARAOĞLAN

İBRAHİM BEL

SEMİH PİRHASANOĞLU

Dizgi/Tasarım: AHMET BİRCAN

1-Fransız İhtilalinin bir sonucu olarak ortaya çıkan milliyetçilik akımı; çok uluslu bir yapısı olan Osmanlı Devleti'ni olumsuz etkilemiştir. Osmanlı Devleti'nde meydana gelebilecek olan milliyetçilik isyanlarına karşı Osmanlı aydınları önlem almak amacıyla çeşitli düşünce akımlarını öne sürmüşlerdir. Ancak bu düşüncelerin hiç biri başarıya ulaşamamıştır.

Osmanlı aydınlarının öne sürdüğü düşünce akımlarının başarıya ulaşmamasının nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Farklı etnik kökenli insanların yaşaması
- B) Farklı dinlere mensup insanların yaşaması
- C) Yaşayan bütün vatandaşların kendini Osmanlı görmesi
- D) Milliyetçilik akımının Osmanlı tebaasını etkilemesi

2-

1913 yılında Osmanlı Devleti' nin siyasi durumunu yansıtan haritaya bakıldığında yapılan savaşlar sonucunda kaybedilen topraklardaki Türk hâkimiyeti sona erdi. Kaybedilen topraklardan Anadolu' ya büyük bir göç dalgası yaşandı. Özellikle Balkanlar' da kalan Türkler' in kültürel ve dinî hakları antlaşmalarla güvence altına alındı.

Buna göre;

- I- Osmanlı Devleti' nin sınırlarında kaybettiği topraklarla daralma yaşanmıştır
 - II- Balkanlardaki Müslüman nüfusta azalma yaşanmıştır
 - III- Osmanlı hâkimiyetinden çıkan tüm topraklarda Türk varlığı sona ermiştir
- çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?**

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

3- II. Mahmut' un “Ben tebamdaki (yaşayan halk) din farkını ancak camii, havra ve kiliselerine girdikleri zaman görmek isterim” sözünün bir gereği olarak Osmanlı Devleti' nin bütünlüğünü sağlamak amacıyla uygulanan fikir akımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İslamcılık B) Osmanlıcılık C) Türkçülük D) Batıcılık

4- Mustafa Kemal; Osmanlı' nın yıkılmaya yüz tuttuğu bir dönemde, büyük siyasi olayların yaşandığı iç isyanlarla beraber birçok ulusun da bağımsızlığını kazandığı Balkanlar' da dünyaya gelmiştir. Çocukluğu ve öğrenim hayatı boyunca tüm bu olayları yakından takip etmiş ve bu durum O' nun fikir hayatının oluşmasında etkili olmuştur.

Bu bilgiye göre yaşadığı çevre ve olayların, Mustafa Kemal' i hangi yönden etkilediği söylenemez?

- A) Askerlik mesleğini seçmesi B) Ülke sorunları ile yakından ilgilenmesi
C) Yetenekli bir komutan olması D) Vatansever olması

5- Sömürgecilik temel anlamı ile güçlü ülkelerin kendilerinde bulunmayan kaynakları ve potansiyel iş gücünü kendilerinden daha zayıf veya savunmasız ülkelere kendine aktarması olarak ifade edilebilir. Dünya üzerindeki kıtalar içinde bu konuda en acı tecrübeyi yaşayan kıta hiç şüphesiz ki Afrika' dır. 250 yıllık süreçte Afrika' nın tahmini nüfusu yalnızca %20 artarken, Avrupa' nın nüfusu ise yaklaşık %310 artmıştır. Üstelik Afrika' nın 15-35 yaş arası üretebilme potansiyeli olan nüfusunu köleleştiren ve Afrika' nın kaynaklarına Avrupa medeniyetinin çıkarları adına el koyan Avrupalılar ekonomik, siyasi, kültürel ve daha bir çok yönden Afrikalıların geçmişte ve günümüzde karşı karşıya kaldıkları pek çok sorunun hazırlayıcısı oldular.

Yukarıdaki bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Sömürgeci devletlerin temel amacı sömürgelerde kültürel faaliyetleri geliştirmektir
B) Afrika kıtası dışında hiçbir kıta yada ülke sömürgeye uğramamıştır
C) Sömürgecilik günümüzde son bulmuştur
D) Sömürgeciliğin ekonomik, sosyal ve kültürel alanda olumsuz etkiler olmuştur

6- Öğretmen bireylerin yaşama hazırlanmasında ve kendisini geliştirmesinde en önemli etkenlerden biridir. Eğitimin temel ögesi ve vazgeçilmez unsurlarının başında öğretmenler gelir. Bu nedenle öğretmenlik özel ve farklı bir meslektir. Atatürk' ün öğretmenleri de onun için özel bir öneme sahipti. Atatürk, hemen hepsi mesleğinde başarılı, mesleğin gerektirdiği özellikleri taşıyan öğretmenlerden eğitim almıştır. Mustafa Kemal eğitim hayatında tek bir alanla ilgilenmemiş, öğretmenleri sayesinde tarih, matematik, felsefe, edebiyat gibi farklı alanlarda kendisini geliştirmeye çalışmıştır. Öğretmenleri onun sorumluluk duygusuna sahip olmasında, uzak görüşlü olmasında, kendine güveninde, liderlikle ilgili özelliklerinin ortaya çıkmasında etkili olmuşlardır.

Mustafa Kemal ile ilgili verilen bu bilgidan yola çıkarak:

- I- Mustafa Kemal' in karakter yapısının oluşmasında eğitim aldığı insanların katkısı vardır
- II- Mustafa Kemal bir dönem öğretmen olmayı istemiştir
- III- Mustafa Kemal' in birçok alanda başarılı olmasının temelinde öğretmenleri vardır
- IV- Mustafa Kemal' in büyük bir lider olmasında öğretmenlerinin pek bir katkısı yoktur

Yukarıdaki yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) III ve IV D) I, III ve IV

7- Mustafa Kemal, I. Dünya Savaşı' ndan önce çeşitli şehirlerde önemli görevlerde bulunmuştur. Bu şehirlerin bazıları Şam, Makedonya, Selanik ve İstanbul' dur. 31 Mart olayında kurmay başkanı olarak Hareket Ordusu' nda yer almıştır. Bulgaristan' a askeri ateşe olarak görevlendirilmiştir. Ayrıca Trablusgarp' ta İtalyan işgaline karşı bazı subay arkadaşlarıyla gönüllü olarak savaşa katılmış ve başarılar kazanmıştır.

Yalnızca bu bilgilere bakılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Mustafa Kemal birçok şehirde görev yapmıştır
- B) Trablusgarp Savaşı' na katılması vatanseverliğini göstermektedir
- C) Görevlerinden en çok ateşeliğinde başarılı olmuştur
- D) Çeşitli görevlerde bulunması hareketli bir askerlik geçirdiğini de gösterir

8- Mustafa Kemal' in askerlik hayatı ile ilgili bazı olaylar ve kendisinin yaşanan bu olaylarda ortaya koyduğu kişilik özellikleri aşağıda eşleştirilmiştir. **Buna göre hangi seçenekte bir yanlışlık yapılmıştır?**

Askerlik Hayatı ile ilgili Olaylar

- A) Derne, Tobruk ve Bingazi' de yerli halkı bağımsızlık mücadelesi etrafında toplaması
- B) Picardie' de (Pikardi) yapılan askeri tatbikata katılması
- C) Vatan ve Hürriyet Cemiyeti' ni kurması
- D) Hareket Ordusu' nun kurmay başkanı olması

Kişilik Özelliği

- Liderliği
- İnkılapçılığı
- Teşkilatçılığı
- Askeri yeteneği

9-

Yıl 1912, yer Derne idi...

Sahra hastanesine gelen Binbaşı, doktorunun tüm ısrarına rağmen gözündeki bandajı söküp atına atlayarak cepheye dönmeye karar verdi. Kapıdaki askerleri, "Durun kumandanım, iyileşmeden gidemezsiniz" diye uyardı. Binbaşı, atını mahmuzlarken konuştu: "Nasıl gitmem, vatan elden gidiyor evlat!" Onun kim olduğunu merak eden hemşire, yanındaki doktora sordu: "Kim bu?" Doktor yanıtladı:

"Şark Kolordusu Komutanı Binbaşı Mustafa Kemal..."

1912 yılı Trablusgarp Savaşı' nda yaşanan hadiseye bakarak Mustafa Kemal Atatürk' ün hangi kişilik özelliklerine yer verildiği söylenebilir?

- A) Vatanseverliği – Kararlılığı
- B) Cesaretliliği – Ümitsizliğe Yer Vermemesi
- C) Kararlılığı – İleri Görüşlülüğü
- D) Liderliği - Vatanseverliği

10-

Şam'daki askeri görevi sırasında kurduğu Vatan ve Hürriyet Cemiyetinin Selanik şubesini açarken arkadaşlarına şu konuşmayı yapmıştır "Arkadaşlar, bu gece burada sizleri toplamaktaki amacım şudur: Şu talihsiz memlekete karşı önemli görevlerimiz vardır. Onu kurtarmak tek hedefimizdir... Şimdilik gizli çalışmak ve teşkilatı şekillendirmek mecburidir. Sizden fedakârlıklar bekliyorum. Eskimiş olan çürük yönetimi yıkmak, milleti hâkim kılmak, özetle vatani kurtarmak için sizi göreve çağırıyorum."

Yukarıdaki konuşması dikkate alındığında Mustafa Kemal' in aşağıdaki kişilik özelliklerinden hangisine **ulaşılamaz?**

- A) Yöneticiliği
- B) Vatansever oluşu
- C) Teşkilatçı oluşu
- D) Askerî deha oluşu

CEVAP ANAHTARI

SORU	CEVABI	YAZARI
1	C	Hülya KARAOĞLAN
2	A	Cüneyt BANAN
3	B	İbrahim BEL
4	C	Semih PİRHASANOĞLU
5	D	Ayhan ÜNALAN
6	B	Ayhan ÜNALAN
7	C	İbrahim BEL
8	B	Semih PİRHASANOĞLU
9	A	Cüneyt BANAN
10	D	Engin DEMİRCİ

NOT: Bu denemede yer alan soruların telif hakları o soruyu yazan yazara aittir.

